

УДК 332.3:338.3](4+477)

О. В. Лазарева,

*д. е. н., професор, професор кафедри управління земельними ресурсами,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1050-7118>

А. Ю. Мась,

*Почесний землевпорядник України, старший викладач кафедри управління земельними
ресурсами, Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1140-28-17>

К. Ю. Борисевич,

*заступник директора, Товариство з обмеженою відповідальністю
"Український експертний центр по вимірюванню та оцінці"*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6246-0668>

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.22.13

ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО ВИРОБНИЦТВА В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

O. Lazarieva,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Management
the Landed Resources, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

A. Mas,

Honorary land surveyor of Ukraine, Senior Lecturer of the Department of Management
the Landed Resources, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

K. Borysevych,

Deputy Director, Limited Liability Company "Ukrainian Expert Center
for Measurement and Evaluation", Mykolayiv, Ukraine

FEATURES OF AGRICULTURAL PRODUCTION IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION AND UKRAINE

В статті висвітлено думку, що окреслення особливостей ведення землевпорядного виробництва сприятиме більш ефективному використанню земельних ресурсів. Зосереджено увагу на вивченні досвіду землевпорядного виробництва в країнах Європейського Союзу, що дозволило віднайти та спроектувати його особливості і для України.

Висвітлено досвід ведення землевпорядного таких країн Європейського Союзу, як Швеція, Норвегія, Фінляндія, Польща, Німеччина, Австрія, Угорщина, Чехія, Словаччина, Іспанії, Франція, Італія, Болгарія, Румунія, Великобританія.

Окреслено особливості ведення землевпорядного виробництва в українських реаліях, такі як подальше застосування інноваційних технологій, використання технологій формування цифрових просторових, статистичних та адміністративних даних, відновлення застосування прогресивних технологій, подальше удосконалення технологій ведення землевпорядних робіт, необхідність організації регульованого проведення землевпорядних робіт, посилення управління якістю послуг у сфері землевпорядного виробництва, обов'язкове здійснення контролю якості виконання землевпорядних робіт, забезпечення ефективності заходів з наукової організації праці у землевпорядних організаціях, впровадження кращих європейських практик.

The article highlights the opinion that outlining the features of land management production will contribute to more efficient use of land resources. Attention is focused on studying the experience of land management production in the countries of the European Union, which made it possible to find and design its features for Ukraine as well.

The opinion is expressed that during the period of Ukraine's integration into the European Community, there is a need to study the experience of European countries in the field of land management production.

The experience of land management in such countries of the European Union as Sweden, Norway, Finland, Poland, Germany, Austria, Hungary, Czech Republic, Slovakia, Spain, France, Italy, Bulgaria, Romania, Great Britain is covered. The priorities of conducting land cadastral works, features of registration of real estate rights in EU countries are revealed, it is substantiated that land management works are carried out on the basis of special land management projects for land consolidation, it is indicated that land management documentation is developed for a certain landscape and spatial structure, it is important to conduct anti-erosion measures, land management production should be carried out on the basis of territory development plans.

Features of conducting land management production in Ukrainian realities are outlined, such as the further use of innovative technologies, which will contribute to the use of application packages for creating and updating digital maps, the use of digital data generation technologies for conducting land management production, which will ensure more effective decision-making on the basis of operational analysis; restoration of the use of advanced technologies, which will allow planning the process of using land resources and designing the composition of the optimal ratio of land; carrying out further improvement of technologies for conducting land management works with mandatory drawing up of land management schemes and technical and economic substantiation of land management works; the need to organize regulated land management works; the need to strengthen the management of the quality of services in the field of land management production; mandatory implementation of quality control of land management works at all stages of its development; ensuring the economic effectiveness of measures on the scientific organization of work in land management organizations; implementation of the best European practices in the field of land management production.

Ключові слова: землевпорядне виробництво, Європейський Союз, земельні ділянки, землевпорядні роботи, прогресивні технології, європейські практики, управління якістю послуг у землеустрої, наукова організація праці у землеустрої, система землевпорядного проектування.

Key words: land management production, European Union, land plots, land management works, progressive technologies, European practices, management of the quality of services in land management, scientific organization of labor in land management, system of land management design.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

Розвиток землевпорядного виробництва, зважаючи на інтенсифікаційні процеси в системі землеустрою, зумовлюють необхідність пошуку його особливостей в умовах сьогодення.

Крім того, зважаючи на те, що ефективне управління виробництвом є важливим резервом економічного розвитку, питання, пов'язані із землевпорядним виробництвом потребують ефективного використання земельних ресурсів. Всі завдання, які сьогодні стоять перед землеустроєм в певній мірі залежать і від правильної постановки, і від безпомилкового розв'язання питань, що пов'язані з організацією і плануванням землевпорядних робіт.

Враховуючи, що землевпорядне виробництво включає в себе питання, які пов'язані із плануванням робіт із землеустрою, нормуванням, фінансуванням та безпосередньо організацією землевпорядних робіт, завданням сьогодення є обґрунтування його пріоритетів, щоб сприяти ефективному використанню земельних ресурсів.

Потребує необхідності і вивчення досвіду країн Європейського Союзу, що дозволить віднайти та спроектувати його особливості і для України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Нині у науковій літературі певною мірою вже окреслено проблеми землевпорядного виробництва та сформувані його особливості.

Так, Кузін Н.В. [1, с. 127] розкрила проблеми землевпорядного виробництва, а також можливі шляхи їхнього розв'язання в період формування ринкових земельних відносин.

Шацкова Л.П. [2] обгрунтувала важливість здійснення основних груп землевпорядних робіт (проектних та вишувальних), а також зробила висновок, що землевпорядна діяльність охоплює різноманітні дії щодо розроблення та реалізації необхідних чи доцільних змін у системі використання земель.

Рибіна О.І. [3, с. 28] обгрунтувала теоретичні засади організації та управління виробництвом прогностичних, проектних та вишукувальних робіт із землеустрою.

Грещук Г.І. [4] удосконалила теоретичний підхід до формування системи землевпорядного забезпечення сталого використання земель сільськогосподарського призначення.

Третяк А.М. [5] розкрив особливості ведення землевпорядного виробництва, а також організації території сільськогосподарських підприємств в умовах ринку.

Зазначимо, що в сучасній науковій літературі розкриваються лише окремі аспекти землевпорядного виробництва, що стосуються вивчення європейського досвіду формування ринку сільськогосподарських земель [6, с. 270].

Попри багатоаспектність досліджень щодо розвитку системи землевпорядного забезпечення землекористування та наукових поглядів, пов'язаних із питаннями управління землевпорядним виробництвом, потребують вивчення питання, пов'язані із обгрунтуванням особливостей землевпорядного виробництва в країнах європейського простору, що дозволить висвітлити пріоритети його ведення і в Україні. Це і зумовило вибір теми дослідження, його мету та завдання, які необхідно розв'язати.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає у висвітленні особливостей ведення землевпорядного виробництва в країнах Європи та на основі цього проектування його пріоритетів в Україні, враховуючи умови сьогодення.

Відповідно завданнями є вивчення досвіду ведення землевпорядного виробництва в країнах Європейського Союзу та проектування перспектив його ведення в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У період інтеграції України до Європейського співтовариства виникає потреба у вивченні досвіду країн Європи у сфері ведення землевпорядного виробництва. Потребують необхідності вивчення питань, пов'язаних із раціоналізацією землекористування, із формуванням ефективної системи планування землевпорядних робіт, вивчення самого механізму виконання землевпорядних робіт в країнах Європи, розкриття особливостей реєстрації прав на землю тощо.

Так, в країнах Європейського Союзу організація раціонального використання та охорони земель здійснюється на основі державних, регіональних та муніципальних програм і методів державного управління зе-

мельними ресурсами (Land Management), за допомогою виконання робіт із встановлення (відновлення) меж земельних ділянок (Land Survey), а проведення землевпорядних робіт, пов'язаних із удосконаленням землеволодіння і землекористування (Land Consolidation) передбачає здійснення комплексу заходів для створення сприятливих економічних умов в сільському та лісовому господарстві [7, с. 56—90].

В Європі землевпорядні в основному пов'язані із здійснення земельно-кадастрових робіт [8], що передбачають ведення робіт із поділу та об'єднання земельних ділянок, робіт із реєстрації угод щодо набуття прав власності та користування землею, робіт із прийняття управлінських рішень у сфері землевпорядного виробництва.

В ЄС кадастр, реєстрацію прав на нерухомість і пов'язаних з ними процесів передачі, розподілу і правового оформлення земельних ділянок часто називають управлінням земельними ресурсами [9, с. 15]

Наприклад, у Великобританії цими роботами займається Державна топографічна служба, у Швеції — Національна земельна служба [10, с. 198].

В таких країнах Північної Європи як Швеція, Норвегія, Фінляндія та Польща всі землевпорядні роботи здійснюються на основі спеціальних землевпорядних проектів із консолідації земель. І при здійсненні таких землевпорядних робіт, як перепланування земельних ділянок, визначення їх меж, винесення меж в натуру (на місцевість), придбання земельних ділянок держава в основному втручається у процес регулювання земельних відносин, дозволяючи їх проводити землемірам за рахунок коштів земельних власників.

В таких країнах Німеччина, Австрія, Угорщина, Чехія, Словаччина землевпорядна документація розробляється не лише на одне землевпорядне господарство, але й на певну ландшафтно-просторову структуру, в складі якої є кілька господарств.

В Іспанії, Франції, Італії, Болгарії, Румунії, та Туреччині роботи із веденням протиерозійних заходів, терасуванням або консервацією земель здійснюються не лише землемірами, а і спеціалізованими фірмами що працюють у сфері сільськогосподарського виробництва.

Здійснення землеустрою в країнах Європи проводиться також і за участю "промоутерів", тобто тих осіб чи компаній, учасників земельного ринку, що беруть на себе ініціативу у здійсненні намічених заходів, пошуку інвестицій або вкладають у здійснення землеустрою початковий капітал [10, с. 65].

У Швеції діє Національна земельна служба країни, вся нерухомість в країні внесена в Реєстр нерухомості та в Реєстр прав на нерухомість, що суттєво допомагає вирішити проблеми землеустрою сільських територій, питання управління земельними ресурсами, планування землекористування та охорони навколишнього природного середовища.

У Великобританії [8] реєстрація речових прав на землю, створення і підтримка системи національного картографування, процес оцінки земель, реєстрація та регулювання землекористування здійснюється на основі перерозподілу функцій між Королівською державною земельною реєстраційною палатою, Британським

Рис. 1. Особливості ведення землепорядного виробництва в українських реаліях

Джерело: сформовано авторами.

управлінням з оцінки нерухомості, Міністерством сільськогосподарства країни, а також між окремими державними органами (службами), які наділені відповідно до законів певними повноваженнями в галузі раціонального використання й охорони землі.

У Фінляндії операції із землею та взагалі землепорядні роботи передбачають здійснення постійних землепорядних заходів, а також проведення контролю за раціональними використанням та охороною земель за допомогою землепорядних служб та державних відомств [11, с. 23].

У Франції [7, с. 79] практика ведення землепорядного виробництва здійснюється через спеціальну земельну документацію, що має вигляд різних планів облаштування території. Причому базою для складання землепорядного плану є матеріали зонування території, що включають в себе такі зони як сільськогосподарську, лісову, забудовану. Землепорядні ж роботи проводяться на основі даних земельного кадастру з реєстром справ, який вирішує завдання, що пов'язані із оподаткуванням, обліком земель, а також ідентифікацією та описом земельних ділянок, складанням кадастрових планів.

У Польщі трансакції у сфері землепорядного виробництва, пов'язані із оборотом речових прав на земельні ділянки здійснюються шляхом продажу, спадкування, дарування, оренди між фізичними особами, обміну. У цій країні функціонує Агентство сільськогосподарської нерухомості, завдяки якому здійснюються такі форми управління майновими правами як лізинг та оренда, продаж, обмін нерухомості, передача в управління.

У країнах ЄС сьогодні функціонує Європейська земельна інформаційна служба [12, с. 98], діяльність якої зосереджена на забезпеченні легкого доступу до євро-

пейської інформації про землю та власності для підтримки повноцінного європейського ринку нерухомості.

В Європі також діє і Європейська асоціація землемірів, яка є некомерційною організацією, метою якої є розвиток ринку землі, реєстрація нерухомого майна на ринках капіталу.

Вивчення досвіду ведення землепорядного виробництва в країнах Європейського Союзу свідчить, запропоновані вище напрямки можна поступово впроваджувати і в українських реаліях за умови повноцінного функціонування системи Державного земельного кадастру після закінчення військового стану. Хоч окремі елементи функціонування Державного земельного кадастру сьогодні вже відновлені [13], а також відновлено прийом документів з реєстрації прав на земельні ділянки.

В рамках нашого дослідження спробуємо і ми окреслити особливості ведення землепорядного виробництва в українських реаліях. Ними, на нашу думку, є:

- подальше застосування інноваційних технологій, а саме робота з програмою CREDO DAT, що передбачає виконання автоматизованої обробки геодезичних вимірювань, їх аналізу з супутників, дозволяє проектувати дані і обробляти камеральні та геодезичні виміри складної форми; використання автоматизованого програмного комплексу AutoCadMap для роботи з векторними зображеннями; застосування прикладного пакету Geopics для створення цифрових карт, проектування, розв'язування інженерних задач: створення цифрових карт місцевості та обробка аеро та космічних знімків за допомогою програми Digital;

- використання технологій формування цифрових просторових, статистичних та адміністративних даних для ведення землепорядного виробництва, що забез-

печить більш ефективно на основі оперативного аналізу прийняття ефективних управлінських рішень;

— відновлення застосування прогресивних технологій, які дозволятимуть планувати процес використання земельних ресурсів, а також проектувати оптимальне співвідношення угідь, посилюючи інноваційну спрямованість землевпорядного виробництва;

— проведення подальшого удосконалення технологій ведення землевпорядних робіт з обов'язковим складанням схем землеустрою, розроблення техніко-економічних обґрунтувань використання та охорони земель відповідних адміністративно-територіальних утворень;

— необхідність організації регульованого проведення землевпорядних робіт, що дозволить своєчасно проводити важливі роботи з комплексного управління розвитком землекористування територій;

— необхідність посилення управління якістю послуг у сфері землевпорядного виробництва, що сприятиме їх відповідності вимогам законодавства, передбачення обов'язкового забезпечення точності землевпорядних робіт;

— обов'язкове здійснення контролю якості виконання землевпорядних робіт на всіх етапах її розробки, включаючи самоконтроль, поточний контроль, контроль "другою рукою" та приймальний контроль, що сприятиме на всіх етапах розробки землевпорядної документації запобігти недолікам, а також забезпечить їх усунення у майбутньому;

— забезпечення економічної ефективності заходів з наукової організації праці у землевпорядних організаціях, що ініціюватиме підвищення продуктивності праці, зниження собівартості проектнокошторисної документації і підвищення рентабельності проектних організацій із землеустрою;

— ведення землевпорядного виробництва на засадах, що ґрунтуються передбачення виконання робіт, що пов'язані з охороною та раціональним використанням земель, землевпорядним забезпеченням системи управління земельними ресурсами, розвитком земельного кадастру, оцінкою земель;

— забезпечення необхідності розробки стандартизованих вимог до складання найбільш поширених видів землевпорядної документації;

— впровадження кращих європейських практик сприятиме пошуку, а також впровадженню науково-обґрунтованих оперативних рішень у галузі землевпорядного виробництва, забезпечить більш широку можливість для апробації їх у вітчизняних простір, сприятиме їх реалізації в українських реаліях.

Сформовані нами особливості ведення землевпорядного виробництва графічно наведені на рис. 1.

Дотримання зазначених особливостей сприятиме оптимальній організації землевпорядного виробництва в сучасних умовах на території України.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

У проведеному дослідженні вивчено досвід ведення землевпорядного виробництва таких країн Євро-

пейського Союзу, як Швеція, Норвегія, Фінляндія, Польща, Німеччина, Австрія, Угорщина, Чехія, Словаччина, Іспанія, Франція, Італія, Болгарія, Румунія, Великобританія. Розкриті пріоритети ведення земельно-кадастрових робіт, проаналізовано особливості реєстрації прав на нерухомість в країнах ЄС, обґрунтовано, що землевпорядні роботи здійснюються на основі спеціальних землевпорядних проектів із консолідації земель, вказано, що землевпорядна документація розробляється на певну ландшафтно-просторову структуру, зазначена, що важливим є ведення протиерозійних заходів, ведення землевпорядного виробництва має здійснюватися на основі планів облаштування території.

З урахуванням окресленого європейського досвіду ведення землевпорядного виробництва сформовано його перспективи в Україні, такі як подальше застосування інноваційних технологій, використання технологій формування цифрових даних для ведення землевпорядного виробництва, відновлення застосування прогресивних технологій, проведення подальшого удосконалення технологій ведення землевпорядних робіт, необхідність організації регульованого проведення землевпорядних робіт, необхідність посилення управління якістю послуг у сфері землевпорядного виробництва, обов'язкове здійснення контролю якості виконання землевпорядних робіт на всіх етапах її розробки, забезпечення економічної ефективності заходів з наукової організації праці у землевпорядних організаціях, розробка стандартизованих вимог до складання землевпорядної документації, впровадження кращих європейських практик у галузі землевпорядного виробництва.

Перспективи подальших досліджень мають бути спрямовані на вивчення особливостей підготовки фахівців з природничих дисциплін в контексті розвитку STEM-освіти.

Література:

- Кузін Н. В. Актуальні проблеми землевпорядного виробництва. Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2012. № 1—2. С. 127—129. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zemleustriy_2012_1-2_24
- Шацкова Л.П., Пшенична Т.А., Лазєєв М.Є. Види землевпорядних робіт та аналіз їх ефективності. Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. Випуск 38. 2019. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/38_2019_ukr/66.pdf
- Рибіна О.І. До питання організації та управління виробництвом прогностичних, проектних та вишукувальних робіт із землеустрою. Вісник Криворізького національного університету. Вип. 5, 2021. С. 25—29. URL: https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/10044/1/%D0%A0%D0%B8%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B0_3.pdf
- Грещук Г. І. Організаційно-економічне та правове забезпечення розвитку землевпорядного механізму сталого сільськогосподарського землекористування: монографія. Київ: ДКС-Центр, 2018. 308 с.
- Третяк А.М., Третяк В.М. Землеустрій в Україні: впорядкування землеволодіння і землекористування та організація території сільськогосподарських підприємств. монографія. Херсон: Грінь Д.С. 2016. 192 с.

6. Данкевич В. Є. Розвиток земельних відносин в умовах глобалізації: монографія. Житомир: Видавць О.О. Євенок, 2017. с. 270—285.

7. Ковальчук І.П., Мартин А.Г., Євсюков Т.О., Тихенко Р.В., Жук О.П., Богданець В.А., Опенько І.А. Концептуальні засади вирішення проблем землеустрою сільських територій в сучасних умовах: монографія. За ред. І.П. Ковальчука. К.: Медінформ, 2015. 158 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/327289027_Konceptualni_zasadi_virisenna_problem_zemleustrou_silskih_teritorij_v_sucasnih_umovah

8. The State of the World's Land and Water Resources for Food and Agriculture — Managing Systems at Risk, Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome and Earthscan, London. 2011. URL: <http://www.fao.org/docrep/017/i1688e/i1688e.pdf>

9. Краснолуцький О.В., Тихенко Р.В., Євсюков Т.О. Складання проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічно обгрунтовані сівоzmіни та впорядкування угідь. Землевпорядний вісник. № 4. 2010. С. 14—17.

10. Kovalchuk I., Atamanyuk O. A new conception of implementation of rational crop rotation in Ukraine. Yale Review of Education and Science, "Yale University Press", 2015. № 1 (16). — Vol. VI. — P. 196—207.

11. Горлачук В.В. Методологічні проблеми сучасного землевпорядкування. Землевпорядкування. 2001. № 2. С. 20—24.

12. Скиба М.В. Управління земельними ресурсами: досвід країн Європейського Союзу. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 31 (70). № 3, 2020. С. 93—101. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_3/31_70_3_1/18.pdf

13. Наказ Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру № 141 від 09.06.2022 р. "Про відновлення функціонування Державного земельного кадастру" URL: <https://land.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-141-%D0%B2%D1%96%D0%B4-09.06.2022-1.pdf>

References:

1. Kuzin, N.V. (2012), "Actual problems of land management production", Zemleustry, kadastr I monitoring zemel, vol. 1-2, pp. 127—129, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zemleustriy_2012_1-2_24 (Accessed 12 Nov 2022).

2. Shackova, L.P., Pshenichna, T.A., Lazeev, M.Ye. (2019), "Types of land management works and analysis of their effectiveness", Infrastruktura rinku. Elektronny naukovo-praktychny yurnal, vol. 38, available at: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/38_2019_ukr/66.pdf (Accessed 12 Nov 2022).

3. Rybina, O.I. (2021), "To the issue of organization and management of the production of predictive, project and search works with land management", Visnik Kriivorizkogo nacionalnogo universitetu, vol. 5, pp. 25—29, available at: https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/10044/1/%D0%A0%D0%B8%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B0_3.pdf (Accessed 12 Nov 2022).

4. Hreshchuk, H. I. (2018), Organizaciyno-ekonomichne te pravove zabezpechennya rozvitku zemlevporyadnogo mehanizmu stalogo silskogospodarskogo zemlekoristuvannya [Organizational, economic and legal support for the development of the land management mechanism of sustainable agricultural land use], DKS Centr, Kyiv, Ukraine.

5. Tretiak, A.M., Tretiak, V.M. (2016), Zemleustry v Ukraini: vporyadkuvannya zemlevolodin I zemlekoristuvan ta organizacia terytorii silskogospodarskikh pidpriemstv [Land management in Ukraine: regulation of land ownership and land use and organization of the territory of agricultural enterprises], Grin D.S., Herson, Ukraine.

6. Dankevich, V.Ye. (2017), Rozvitok zemelnih vidnosyn v umovah globalizacii [Development of land relations in the conditions of globalization], Vid-c O.O. Evenok, Zhytomyr, Ukraine, pp. 270—285.

7. Kovalchuk, I.P., Martyn, A.G., Yevsyukov, T.O., Tihenko, R.V., Zhuk, O.P., Bogdanec, V.A. and Openko, I.A. (2015). Konceptualni zasady virishennya problem zemleustrou silskih terytory v suchasni umovah [Conceptual principles of solving land management problems in rural areas in modern conditions], Medinform, Kyiv, Ukraine, available at: https://www.researchgate.net/publication/327289027_Konceptualni_zasadi_virisenna_problem_zemleustrou_silskih_teritorij_v_sucasnih_umovah (Accessed 13 Nov 2022).

8. Food and Agriculture Organization of the United Nations and Earthscan, (2011), "The State of the World's Land and Water Resources for Food and Agriculture — Managing Systems at Risk", available at: <http://www.fao.org/docrep/017/i1688e/i1688e.pdf> (Accessed 13 Nov 2022).

9. Krasnolucky, O.V., Tihenko, R.V. and Yevsyukov, T.O. (2010), "Compilation of land management projects that ensure ecologically and economically justified crop rotation and land management", Zemlevporyadny visnik, vol. 4, pp. 14—17.

10. Kovalchuk, I. and Atamanyuk, O. (2015), "A new conception of implementation of rational crop rotation in Ukraine", Yale Review of Education and Science, Yale University Press, vol. 1 (16), Part VI. pp. 196—207.

11. Horlachuk, V.V. (2001), "Methodological problems of modern land management", Zemlevporyadkuvannya, vol. 2, pp. 20—24.

12. Skyba, M.V. (2020), "Management of land resources: experience of the countries of the European Union". Vcheni zapisky TNU im V.I. Vernadskogo. Seria Ekonomika ta upravlinnya. Tom. 31 (70), vol. 3, pp. 93—101, available at: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_3/31_70_3_1/18.pdf (Accessed 13 Nov 2022).

13. State Service on Geodesy, Cartography and Cadastre (2022), Order "About the restoration of the functioning of the State Land Cadastre", available at: <https://land.gov.ua/wp-content/uploads/2022/06/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-141-%D0%B2%D1%96%D0%B4-09.06.2022-1.pdf> (Accessed 13 Nov 2022).

Стаття надійшла до редакції 16.11.2022 р.